

SZIESZTA

NAPI MELLÉKLETEK

Hétfő A DÉL SPORTJA,

A PÉNZ BESZÉL

Kedd GYÓGY-ÍR

Szerda LÉGYOTT

Csütörtök BIZALMASAN

Péntek DÉLMADÁR

SZERKESZTI: ÚJSZÁSZI ILONA, WERNER KRISZTINA ■ 2006. JÚLIUS 29.

WWW.DELMAGYAR.HU

AZ ÍGÉRT RÖVID, HŰVÖS HELYETT – HOSSZÚ, FÖRRŐ NYÁR

Kánikula és globális fölmelegedés

Szalagcímek

Télen-nyáron beszédtema az időjárás. Idén a hírek élére törekedett a hideg és a meleg. Emlékeztetőül elég néhány szalagcímet és mondatot idézni a lapokból.

MÁJUS 31.: ESŐS NYÁR; LESZ IDÉN NYÁR IS

„Júniusban és júliusban 8-10 nap, valamint augusztus második fele. Az előrejelzések szerint ekkor lesz igazi nyár Magyarországon...” (DM/DV)

JÚNIUS 7.: SUBÁS NYÁR LESZ AZ IDEI (DV)

ESIK ESŐ, SÜT A NAP – IDÉN SEM LESZ VALÓDI KÁNIKULA

„Ha forró nyarat szeretnénk, menjünk minél messzebbre Magyarországtól, praktikusán délre – tanácsolja egy, lapunknak nyilatkozó meteorológus. Süt majd ugyan a nap, de a Kárpát-medencében jellemzően változóan időjárás lesz júniusban is...” (HVG Online)

JÚNIUS 14.: LE A RUHÁVAL, ITT VAN A NYÁR! – BENÉPESÜLTEK A PARKOK ÉS A STRANDOK (Blikk)

JÚNIUS 26.: KÁNIKULA – MEGDÖLHET AZ ÉVSZÁZADOS MELEGREKORD

„Megdőlhet hétfőn az évszázados melegrekord, ha a hőmérséklet az ország valamelyik pontján meghaladja a 36 fokot – közölte H. Bóna Márta, az Országos Meteorológiai Szolgálat munkatársa...” (HVG Online)

JÚLIUS 13.: AZ ENYHÜLÉS MÉG VÁRAT MAGÁRA

Július 21.: Nem indokolt – Kánikula van, harmadfokú hőségriasztás nincs

„A nagy meleg ellenére – szakmai információk alapján – nem rendeli el a harmadfokú hőségriasztást az országos tisztí főorvos...” (HVG Online)

JÚLIUS 22.: CSÚCS A NYÁR AZ IDÉN! (Blikk)

JÚLIUS 27.: MARAD A KÁNIKULA ÉS A VÁRATLAN FELHŐSZAKADÁSOK (HVG Online)

Rövid, hűvös nyarat ígért még tavasszal a hosszú távú előrejelzés – és ezzel szemben mi van? Hosszú, forró nyár. Nem csoda, hogy csodálkozunk. Arra persze már senki nem emlékszik: az előrejelzés teljes szövegéhez hozzátartozott az a félmondat is: „beválási valószínűsége hatvan százalék”. Az össznépi emlékezet már csak így működik.

S van-e köze a globális fölmelegedésnek a mostani kánikulához? Inkább az ezt megelőző hidegnek volt.

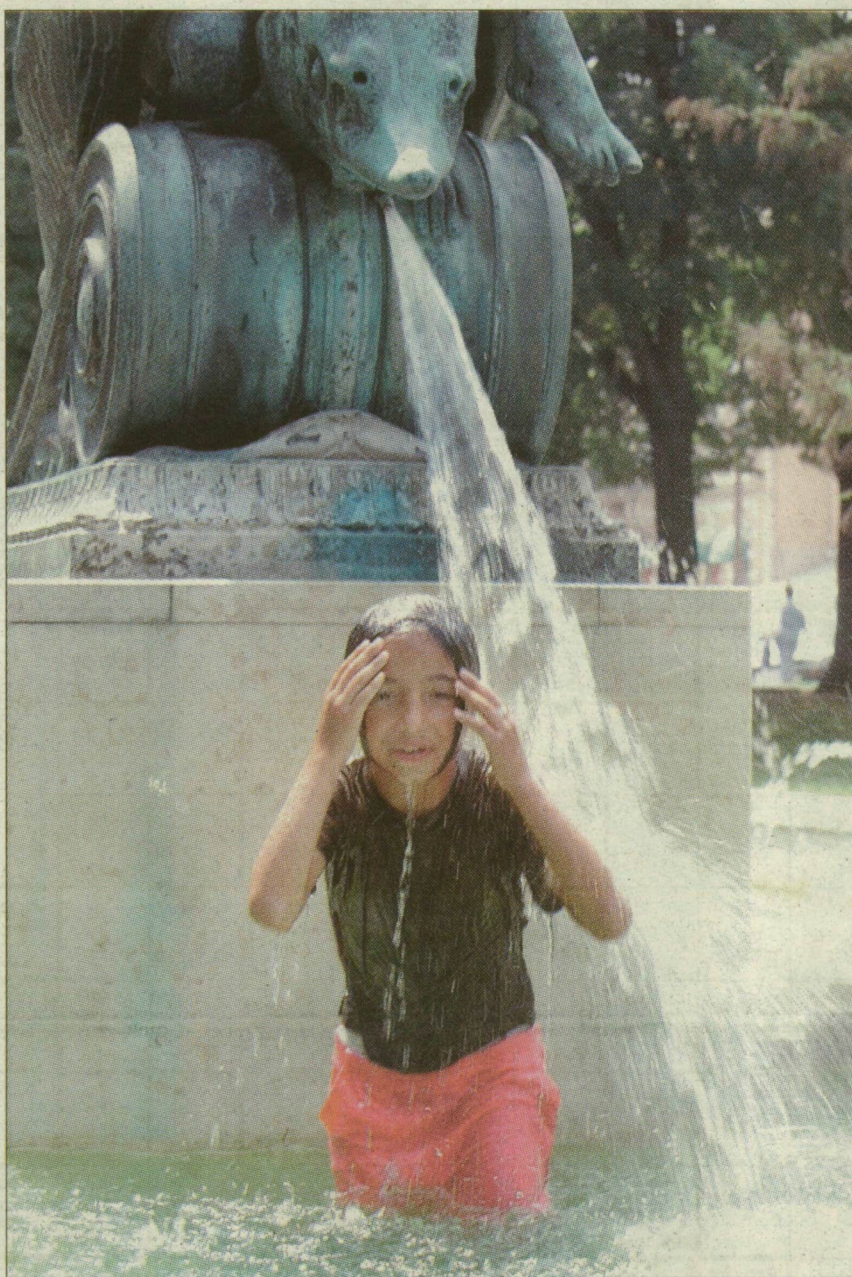
Részletes időjárás-előrejelzést nemigen lehet tíz-tizenkét napnál hosszabb időre mondani – hívja föl a figyelmet Szudár Béla, a hivatalos meteorológiai szolgálat vezetője. Készülnek ugyan ennél hosszabb távú előrejelzések is az országos központban, ezek bevalási valószínűsége azonban csak mintegy hatvan százalék.

Előrejelezni nehéz

– Ha az a kérdés, milyen lesz a nyár, a meteorológusok megnézik, milyen volt a megelőző tavasz, illetve tél időjárása, és ahhoz hasonló tavaszlejtű, telű éveket keresnek. Azt is megnézik: azokat az adott évihez hasonló tavaszlejtőket, teleket milyen nyár követte. Azután e régi nyarak időjárás viszonyait „rávetítik” a leendő nyárra. Az így létrejövő hosszú távú előrejelzés bevalási aránya azonban csak hatvan százalék.

– S az emberek csupán arra emlékeznek: az előrejelzés milyen nyarat ígért. Mint például – az idei nyár esetében – hűvöset. Arra már nem, hogy ugyanez az előrejelzés arra is fölhívta a figyelmet: a bevalási valószínűség bizony nagyon messze van a száz százaléktól – halljuk a meteorológustól.

Vajon van-e köze a globális fölmelegedésnek a kánikulának? – Az ilyen időjárás, amikor heteken át 30 fok fölötti maximumhőmérsékleteket

Hőségriasztónak – víz, víz, víz

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

mérnek nyár közepén, egyáltalán nem ritka – mondja Makra László, a Szegedi Tudományegyetem éghajlattani és táj- földrajzi tanszékének docense. S hogy miért érezzük mégis minden mértéket felülmúlóan melegnek a mostani időjárás? Mert előzőleg a hőmérséklet az átlagosnál hűvösebb volt. Elég nehezen tavaszodott, és június első két hete az évszakhoz képest kimondottan hideg volt. Ezekhez képest tényleg rend-

kívül melegnek tűnik a mostani időjárás – holott nem a meleg a rendkívüli, hanem az azt megelőző hideg.

Ha az inga kilendül

Utalhatnak-e ezek a szélsőségek globális fölmelegedésre? Az bizonyos: amikor egy adott egyensúlyi állapotban lévő éghajlat kezd átlendülni egy másik egyensúlyi állapotban levőbe,

akkor – amíg a folyamat le nem zajlik – a szélsőségek gyakorisága nagyon megnövekedhet. Az új egyensúlyi állapot a mostaninál már melegebb lesz – de addig is hol ilyen, hol olyan.

– A globális fölmelegedés most már kétségtelen, hiszen az 1900-as évek elejétől 2000-ig átlag 0,7 Celsius-fokkal nőtt a földfelszín hőmérsékletének értéke – hívja föl a figyelmet a kutató. Az is tudott: a tengerek vízszintje emelkedik – műholdas felvételek egyértelműen mutatják, hogy egykor szárazföldi területek mára víz alá kerültek. Ez pedig csak úgy következhetett be: olvad a sarkvidékek, hegységek jégháza, s vízként a tengerekbe vándorol – s ezen túlmenően úgy is: az óceánok hőmérsékletének növekedésével a hótáglásuk is nő. Az Alpokban különösen megfigyelhető, miként emelkedik évtizedről évtizedre egyre följebb és följebb a hóhatár, miként válik az egykori gleccserekből hegyi folyó – szemlélteti a helyzetet a szakember. A Himalájában, a Föld legnagyobb hegységében is fölfele araszol a hóhatár. A hegység maga pedig, ha minimális mértékben is, de zsugorodik – repedéseiből olvad ki a jég.

Gyorsuló fölmelegedés?

Kérdés: a hatás szül-e valahol ellenhatást, van-e visszacsatolás? Megfigyelték: a globális melegedéssel a szinte növényzet nélküli tundra egyre északra vándorol, helyét átveszi a fenyvesekből álló tajga. A növényzet vizet párologtat, a párolgás pedig hűti a környezetet. E hűtő hatást tovább fokozhatja, hogy a párolgásból felhőréteg áll össze, a felhő pedig mérsékli a felszínre érkező napsugárzást. A fölmelegedés hatására terjedő erdők végeredményben tehát – hűtik a környezetet.

Vagy mégsem? Ez sem lehetetlen. A növényzet felszínén a sugárzás jobban szóródik, mint kopár talajon, elnyelődik – az elnyelt sugárzás hőhatása pedig kitűnően hasznosul. Tehát a melegedés hatására létrejövő erdő tovább melegítheti a környezetet. Így egyre gyorsulhat a folyamat.

F. CS.

Hőguta ellen

A napfény D-vitamint termel, csökkenti a szívproblémákat, enyhíti a fájdalmat, termékenyebbé tesz, védi a fogakat, energiát ad, erősíti az immunrendszert, segít a fogyásban, javítja a bőr állapotát, felvidít. Ez az a 10 ok, amiért imádjuk a napot. De a jóból is megárt a sok. Így aztán hőguta ellen van 10 jó tanácsunk.

1. Kánikulai napokon a hóhullámos dél körüli órákat töltsd otthon, viszonylag hűvösben, besötétített szobában!
2. Nagy melegben zuhanyozz többször is!
3. Széles karimájú kalappal, napszemüveggel védje magát a naptól!
4. Fényvédő krémmel naponta többször kenje be bőrét!
5. Könnyű, világos színű, bő szabású, pamut alapanyagú ruhát hordjon a forró napokon!
6. Lehetőleg éjjel szellőztessen!
7. Sose hagyja a gyermekeket, állatokat (például kutyát) zárt, szellőzés nélküli parkoló autókban!
8. Ha túl sokáig tartózkodott szabadban, akkor próbáljon legalább 1-2 órát légkondicionált környezetben eltölteni, míg a szervezet lehűl, és ismét visszatérhet a kánikulába.
9. Csökkentse a fizikai munkavégzést! Ne ilyenkor végezze a nagytakarítást, ablakmosást! Csak az esti órákban kezdje el a befűzést, azt is állandó szellőztetés mellett!
10. Hőségben sokkal több folyadékot kell fogyasztani! A meleg és a fizikai munkavégzés fokozza az izzadást, a folyadékvesztést! Ne várjon addig, amíg szomjas lesz! Tudatosan igyon többet ilyenkor a szokásosnál! Ne fogyasszon olyan innivalót, amely sok cukrot, koffeint vagy alkoholt tartalmaz – ezek fokozzák a szomjúságérzetet, még több folyadékot vonnak el a szervezettől!

Hűsít és energiát ad a víz

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA